

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 6.2.2018
Sayı : 1654

10/2509

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

25 Aralık 2017 tarihinde akşam saatlerinde İstanbul ilinin Tuzla ilçesinde havada oluşan kötü kokuyla ortaya çıkan ve daha sonra İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin (İSKİ) atık su kolektör hattına boşaltılan kimyasal atıklardan çıkan gazlardan kaynaklandığı anlaşılan bir olay meydana gelmiştir. Kimyasal atıklardan çıkan zehirli gaz, Tuzla İlçesinin Evliya Çelebi, Yayla, Cami, İstasyon ve Postane Mahallelerinin yanı sıra Pendik ilçesinin bazı mahallelerini de etkilemiş, bu mahallelerde yaşayan 100 bine yakın insanımızın sağlığını tehdit etmiştir. Sadece Tuzla nüfusunun 242 bin kişi olduğu dikkate alınırsa söz konusu olayın ne kadar büyük olduğu ortaya çıkacaktır.

Olayın meydana geldiği gece, saat 00.00 sularında CHP Tuzla İlçe Örgütü ile olay yerine gidilmiş ve kamuoyunu aydınlatmak amacıyla bizzat yerinde tespitler yapılmıştır. Bu tespitlere göre Tuzla Aydınli Mahallesi Patlayıcı Maddeler Yolu kenarında, yaklaşık olarak üç metrelik kısmı toprağın üstünde olan, toprak altına doğru devam ederek İSKİ'nin kolektör hattına bağlanan 12-15 cm çapında plastik borular bulunmaktadır. Söz konusu atık boşaltma işlemi, vidanjörlerle getirilen kimyasal atıkların İSKİ kolektör hattıyla bağlantısı olan plastik borulara deşarj edilmesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Deşarj için oluşturulmuş olan bu sistem son derece ilkel olup deşarj esnasında atıklar etraftaki araziye de dökülmüş ve saçılmıştır. Deşarj noktasının etrafındaki araziye de dökülmüş olan bu atıklar nedeniyle adeta nefes almanın mümkün olmadığı bir ortamın oluştuğu tarafımızdan gözlemlenmiştir. Anılan mevkiye 27 Aralık 2017 tarihinde gittiğimizde dahi zaman zaman maske ile dolaşmaya ihtiyaç duyulmuştur.

Zehirli kimyasal atıklardan çıkan gazın bölge insanı sağlığını etkileyecek ve hastanelere gitmesine neden olacak seviyeye ulaşması; deşarj edilen bu kimyasalların İSKİ atık su sistemine verilmesi ve kolektör hattı boyunca rögar kapakları ve diğer yollardan havaya karışması sonucu meydana gelmiştir. Ayrıca, olayın meydana geldiği saatlerde söz konusu boruların bulunduğu yere geldiğimizde İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) ve İSKİ yetkililerinden kimsenin burada bulunmadığı, sadece alt düzeyde görevli bir personelin olduğu tarafımızca tespit edilmiştir.

Havaya karışan söz konusu kimyasal atıklardan çıkan zehirli gazlardan dolayı mide bulantısı, kusma, fenalaşma gibi nedenlerle birçok bölge sakini Tuzla Devlet Hastanesi, Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kartal Dr. Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile bölgedeki özel hastanelerin acil servislerine başvurmuş, imkânı olan insanlarımız bu havayı solumamak için çevre il ve ilçelere gitmiştir. Hastanelere başvuranların oksijen desteği ile tedavi altına alındıkları, kendilerinden kan alındığı, astım hastası olan bazı vatandaşlarımızda gazın etkisinin daha büyük boyutlara ulaştığı ve zehirli gazdan etkilenen Tuzla halkına yardım etmek üzere gelen 112 Hızır Acil Servis elemanlarının da fenalaşarak Tuzla Devlet Hastanesinin acil servisinde tedavi altına alındığı tarafımızca tespit edilmiştir. Ayrıca, sağlıklı olumsuz etkilenmiş olmasına rağmen on binlerce vatandaşımız dışarıdaki kirliliği

kimyasal gazların karıştığı havayı solumamak için evlerinden çıkamamış, kapı ve pencere boşluklarını kapatmaya çalışmak gibi yollara başvurmuşlardır.

Olayın meydana geldiği akşam saatlerinden itibaren İBB ve Tuzla Belediyesi tarafından sosyal medya üzerinden "araştırılıyor" içerikli yüzeysel bilgilendirmeler haricinde bir haber verilmezken, gece saat 00:55'te Tuzla Belediye Başkanı'nın kişisel twitter hesabı üzerinden **"Valiliğimiz,AFAD ekipleri, İBB,İGDAŞ, İSKİ ve Belediyemiz ekiplerinin araştırması sonucu, sanayi bölgesinde vidanjörler ile kaçak kimyasal madde,deşarj noktası tesbit edilmiştir.Zehirli olmayan nahoş kokunun müsebbibleri araştırılıyor, vatandaşlarımıza saygı ile bildiririz."**; İBB'nin twitter hesabı üzerinden de saat 01.21'de **"Akşam saatlerinde Tuzla'da bazı mahalleleri etkileyen yoğun koku şikayetleri gelmesi üzerine İBB ekipleri süratle bölgeye sevk edilmiş olup; söz konusu kokunun atıksu kolektör hattına kaçakdeşarj edilen kimyasal atıktan kaynaklandığı tespit edilmiştir."**, **"İlk incelemelerde, insan sağlığını olumsuz etkileyen bir durum olmadığı belirlenmiştir. İSKİ, kolektör kapaklarından hava tahliyesi yolu ile kokuyu gidermeye çalışmaktadır."** ve **"İBB birimleri, atıksu kolektörlerine kaçak kimyasaldeşarjların kaynağını ve vidanjörlerle savaklama yapılıp yapılmadığını tespit için çok yönlü incelemelerini sürdürmektedir. Ayrıca, kolektörlerden alınan numuneler İSKİ Laboratuvarlarında analiz edilmektedir."** twitleri paylaşılmıştır. Aynı saatlerde basın kuruluşlarının verdiği haberlerde havaya karışan gazın Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) ekipleri tarafından maddenin tespiti amacıyla kullanılan cihazda tanımlı olmayan bir gaz olduğu bilgisi verilmiştir. AFAD'ın twitter hesabından da saat 02.39'da **"Tuzla'daki kokuya atıksu kolektör hattınadeşarj edilen kimyasal atıkların neden olduğu belirlenmiştir. Kurumlar arası koordinasyonla ilk anda müdahale edilmiş,insan sağlığına ağır etki yapacak bir tehlikenin bulunmadığı anlaşılmıştır. Gelişmeler ekiplerimizce takip edilmektedir."** diye bir twit paylaşılmıştır.

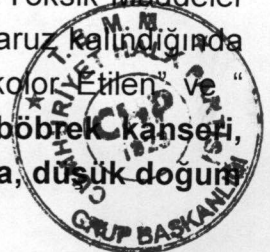
Söz konusu maddenin içeriğine ilişkin ilk açıklama ancak ertesi gün saat 14.01'de İBB'nin sosyal medya hesabı üzerinden yapılmış, İBB'nin twitter hesabı üzerinden **"TUZLA'DAKİ KOKU HK. AÇIKLAMA SON DURUM: Dün, Tuzla ilçesindeki bazı mahalleleri etkileyen yoğun kokunun, atıksu kolektör hattına kaçakdeşarj edilen kimyasal atıktan kaynaklandığı kesinlik kazandı."** ve **"İSKİ'nin yaptığı laboratuvar incelemesi sonucu, metal ve tekstil sektöründe kullanılan Tetrachior cezhene ve Tricholoro ethene maddesi olduğu belirlendi. Soruşturma sürdürülüyor."** twitleri paylaşılmıştır. Bu açıklama daha önce sosyal medyadan yapılan, insan sağlığını olumsuz etkileyen bir durum olmadığı yönündeki tüm açıklamaların gerçeği yansıtmadığını açık bir şekilde göstermektedir. Kaldı ki İBB'nin twitter hesabı üzerinden yapılan bu bilgilendirme de gerçeği yansıtmamaktadır. Zira İBB'nin internet sitesinin bültenler kısmında kısa bir açıklamaya yer verilerek anılan yanlış bilgilendirme düzeltilmiş, söz konusu maddelerin **"Tetrachloro ethene"** ve **"Tricholoro Ethene"**

olduğu açıklanmıştır. 298 bin kişi tarafından takip edilen sosyal medya hesabı üzerinden madde isminin yanlış yazılması ve sonrasında aynı mecrada bir düzeltme yapmak yerine farklı bir kanaldan doğru bilginin açıklanmış olması, bu hatanın gerçeği gizlemek amacıyla yapıldığı izlenimi doğurmaktadır. Ayrıca, gece saatlerinde havaya karışan kimyasal atık kaynaklı gazların hangi maddeler olduğu ve nitelikleri henüz laboratuvar incelemeleri ile tespit edilmediği halde Tuzla Belediyesi, İBB ve AFAD hesaplarından insan sağlığını olumsuz etkileyen bir durum olmadığına dair açıklamalarının yapılmış olması dikkat çekicidir.

Maddelerin tespit edilmesinden sonra da gerek İBB ve gerekse Tuzla Belediyesi tarafından **“insan sağlığına olumsuz etkisinin olmadığı”** ve söz konusu olayın bir **“kaçak döküm”** olduğu açıklamaları yapılmıştır. Oysaki bu işlemin **“kaçak”** olabilmesi için yasadışı olmasının yanında yetkililer tarafından bilinmiyor olması gerekmektedir. Olayın meydana geldiği ilk saatlerde ortaya çıkmıştır ki yetkililerin İSKİ'nin atık su kolektör hattına bağlanan söz konusu borulardan haberi vardır ve yıllardır yapılan sözde “kaçak” döküm işlemine yetkililer tarafından göz yumulmaktadır. O gece bölgede bulunan bir İSKİ çalışanından aldığımız bilgilere göre söz konusu boruların üzeri daha önce İSKİ tarafından kolayca kırılabilir, yüzeysel bir betonla göstermelik olarak örtülmüş fakat kimyasal atık dökümü yapan kişiler bu betonu kırarak deşarj işlemi yapmaya devam etmiştir Bölge sakinleri de Tuzla'nın havasında benzer kokuların her zaman olduğunu ifade etmektedir. İSKİ'nin atık su kolektör hattına bağlanan bu boruların sökülerek tesisatın tamamen iptal edilmesi yerine sadece boruların yerin üstünde kalan kısmına göstermelik bir beton dökülmüş olması, İBB ve İSKİ yetkililerinin bu döküm işlemine göz yumduklarının en açık göstergesidir. Üstelik 25 Aralık 2017 tarihinde meydana gelen, insanlarımızın sağlıklarından endişe etmesine yol açacak kadar büyük bir olaydan sonra dahi söz konusu tesisat yerinden sökülerek iptal edilmemiş, boruların sadece toprak üstünde kalan bölümleri yeniden göstermelik olarak yüzeysel bir betonla örtülerek bu olay unutturulmaya çalışılmıştır. Söz konusu boruların ısrarla yerlerinden sökülerek boru düzeneğinin eskisi gibi İSKİ atık su kolektör hattına bağlı vaziyette bırakılması, bundan sonra da kimyasal atıkların bu yolla deşarj edilmesine göz yumulacağından başka bir anlama gelmemektedir.

İBB ve Tuzla Belediyesinin ısrarla tekrar ettiği bir diğer bilgi olan, deşarj edilen maddelerin insan sağlığına olumsuz bir etkisinin olmadığı bilgisi de gerçeğe aykırıdır. Söz konusu olayda tespiti yapılan tetrachloro ethene (tetraklor etilen) ve trichloro ethene (triklor etilen) kimyasalları halojenli çözücüler olup özellikleri nedeniyle havaya kolay buharlaşan sıvı kimyasallardır. Bu kimyasalları içeren sıvı atıklar, 2 Nisan 2015 tarihli 29314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren “Atık Yönetim Yönetmeliği”ne göre tehlikeli atıklar olarak tanımlanmaktadır. ABD Toksik Maddeler ve Hastalıklar Kurumu sitesinde yer alan bilgiye göre kısa süreli maruz kalındığında baş ağrısı, baş dönmesi ve uyku hali gibi belirtiler gösteren “Triklor Etilen” ve “Tetraklor Etilen” maddeleri, maruz kalma dozuna bağlı olarak; **böbrek kanseri, karaciğer kanseri, kötü huylu lenfoma, hamilelerde düşük yapma, düşük doğum**

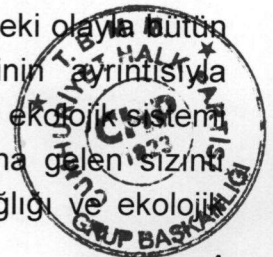
ağırlığı, çocuklarda merkezi sinir sistemi rahatsızlıkları ve kronik kalp sorunlarına yol açabilmektedir. California Sunnyvale Parkinson Enstitüsü de, araştırmalar sonucunda; "Tetrakloroetilen" kimyasalına maruz kalmanın **böbrek-karaciğer hasarı ile kansere neden olmak yanında, Parkinson hastalığına yakalanma riskini de dokuz kat artırdığına ilişkin** çok fazla kanıt olduğuna karar vermiştir. Otomotiv ve diğer metal işleme endüstrilerindeki metal parçaların yağdan arındırılması için de kullanılan Tetrakloroetilen, Uluslararası Kanser Araştırmaları Ajansı tarafından **"muhtemelen insanlar için kanserojen olduğu"** anlamına gelen **Grup 2A Kanserojeni** olarak sınıflandırmıştır. İnsan sağlığına zararı olan bu maddelerin hayvan sağlığına ve çevreye ve ekolojik sisteme zararı da tartışılmazdır.

Olayın meydana geldiği tarihten bu yana **İBB ve Tuzla Belediyesi** tarafından yapılan tüm açıklamalar, söz konusu işlemin **"kaçak bir döküm işlemi"** olduğuna ve havaya karışan maddelerin **"insan sağlığını olumsuz etkilemeyeceğine"** dair olmuş, suçun vidanjör şoförlerinde ve döküm yapan firmalarda olduğu algısı yaratılarak kendilerini suçsuzmuş gibi gösterme yönünde bir çaba gösterilmiştir. Gerçekler ise çok farklıdır. **Gerçekleştirilen kimyasal atık dökümleri yasa dışı ancak "kaçak" değil, yetkililerin bilgisi dâhilindedir, söz konusu maddeler "zararsız" değil, insan sağlığı üzerinde yukarıda da açıklandığı üzere son derece büyük etkileri olabilecek zehirli kimyasallardır.**

2 Nisan 2015 tarihinde yürürlüğe giren Atık Yönetimi Yönetmeliği Madde 6 b ve c şıklarında, atıkların oluşumundan bertarafına kadar yönetimlerini kapsayan tüm faaliyetlerin izlemesini, kontrolünü ve denetimlerini yapmakla ve atıkların çevreye uyumlu bir şekilde yönetimine ilişkin teknoloji ve yönetim sistemlerinin kurulmasında ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamakla ilgili hususlar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı görev ve yetkileri içerisinde tanımlanmıştır. Ayrıca aynı yönetmeliğin Madde 7, c şıkında il sınırları içerisinde faaliyette bulunan atık üreticilerinin tespiti, çevrimiçi bildirim ve beyan uygulamalarının kayıtları ve beyanlarını sağlamak ve periyodik olarak denetlemekle ilgili olarak da İl Çevre ve Şehircilik Müdürlükleri'nin sorumluluğu olduğu belirtilmektedir. Söz konusu yönetmelik çerçevesinde meydana gelen olayda birinci dereceden sorumlu Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve İl Müdürlüğü'dür. Bakanlık ve İl Müdürlüğü yetkililerinin olaya neden olan firmayı tespit etmesi, gerekli yasal cezaları (para ve kapatma dahil) uygulaması, kamuoyuna bu konuda açıklama yapması ve olayın meydana geldiği İSKİ kollektör hattı boru bağlantısı ile ilgili sorunun kökten çözümünü gerçekleştirmesi yasal zorunluluktur.

Ancak bu yasal zorunluluk yerine getirilmediği gibi İBB ve Tuzla Belediyesi tarafından, olayın boyutunu gizleyen ve halkı yanıltan açıklamalar yapılmıştır.

Tuzla'da uzun yıllardan beri yapılan ve 25 Aralık 2017 tarihindeki olayla bütün kamuoyuna malolan söz konusu kimyasal atık deşarj işlemlerinin ayrıntısıyla araştırılması, sadece insan sağlığını değil, hayvan ve çevre sağlığı ile ekolojik sistem de ciddi derecede tehdit eden bu olayların sorumlularının, meydana gelen sızıntı olayının gelecekteki olası sonuçlarının ve insan, hayvan, çevre sağlığı ve ekolojik

sisteme olumsuz etkilerinin neler olduğunun tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa'nın 98 ve TBMM İctüzüğünün 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.

(2) Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

Serkan Tori

M. Akif HAMZAÇEBİ
İstanbul Milletvekili

Fatma Kaplan Hüriyet
Kocaeli

Serkan TOPAL
Hatay Milletvekili

Nerhayat Altaca Kayseri
Bursa

Lale Karabıyık
Bursa

Çeyhan İKİCİ
Bursa MV

Atila Setel
İstanbul

Kemal ZEFER
Samsun
Kadim Durmaz
Tekat MV

ÖZKAN YALCI
Uşak M.V.

Kayın Arslan
Denizli

Hüseyin GAMAĞ
Mersin

Onat Demirel
Zeynep
SİBER ÖZDEMİR
İstanbul

1654. Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

[illegible]

ÖNERGE ÖZETİ

25 Aralık 2017 tarihinde akşam saatlerinde İstanbul ilinin Tuzla ilçesinde havada oluşan kötü kokuyla ortaya çıkan ve daha sonra İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin (İSKİ) atık su kolektör hattına boşaltılan kimyasal atıklardan çıkan gazlardan kaynaklandığı anlaşılan bir olay meydana gelmiştir. Kimyasal atıklardan çıkan zehirli gaz, Tuzla İlçesinin 5 mahallesinin yanı sıra Pendik ilçesinin bazı mahallelerini de etkilemiş, bu mahallelerde yaşayan 100bine yakın insanımızın sağlığını tehdit etmiştir. Sadece Tuzla nüfusunun 242bin kişi olduğu dikkate alınırsa söz konusu olayın ne kadar büyük olduğu ortaya çıkacaktır.

Olayın meydana geldiği gece olay yerine gidilerek yerinde yapılan tespitlere göre Tuzla Aydınli Mahallesi Patlayıcı Maddeler Yolu kenarında, yaklaşık olarak üç metrelik kısmı toprağın üstünde olan, toprak altına doğru devam ederek İSKİ'nin kolektör hattına bağlanan 12-15 cm çapında plastik borular bulunmaktadır. Söz konusu atık boşaltma işlemi, vidanjörlerle getirilen kimyasal atıkların İSKİ kolektör hattıyla bağlantısı olan plastik borulara deşarj edilmesi şeklinde gerçekleştirilmiştir. Zehirli kimyasal atıklardan çıkan gazın bölge insanı sağlığını etkileyecek ve hastanelere gitmesine neden olacak seviyeye ulaşması; deşarj edilen bu kimyasalların İSKİ atık su sistemine verilmesi ve kolektör hattı boyunca havaya karışması sonucu meydana gelmiştir. Havaya karışan söz konusu kimyasal atıklardan çıkan zehirli gazlardan dolayı mide bulantısı, kusma, fenalaşma gibi nedenlerle birçok bölge sakini Tuzla Devlet Hastanesi, Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Kartal Dr. Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi ile bölgedeki özel hastanelerin acil servislerine başvurmuştur.

Maddelerin tespit edilmesinden sonra da gerek İBB ve gerekse Tuzla Belediyesi tarafından **“insan sağlığına olumsuz etkisinin olmadığı”** ve söz konusu olayın bir **“kaçak döküm”** olduğu açıklamaları yapılmıştır. Oysaki bu işlemin **“kaçak”** olabilmesi için yasadışı olmasının yanında yetkililer tarafından bilinmiyor olması gerekmektedir. Olayın meydana geldiği ilk saatlerde ortaya çıkmıştır ki yetkililerin İSKİ'nin atık su kolektör hattına bağlanan söz konusu borulardan haberi vardır ve yıllardır yapılan sözde “kaçak” döküm işlemine yetkililer tarafından göz yumulmaktadır. O gece bölgede bulunan bir İSKİ çalışanından aldığımız bilgilere göre söz konusu boruların üzeri daha önce İSKİ tarafından kolayca kırılabilir, yüzeysel bir betonla göstermelik olarak örtülmüş fakat kimyasal atık dökümü yapan kişiler bu betonu kırarak deşarj işlemini yapmaya devam etmiştir Bölge sakinleri de Tuzla'nın havasında benzer kokuların her zaman olduğunu ifade etmektedir. İBB ve Tuzla Belediyesinin ısrarla tekrar ettiği bir diğer bilgi olan, deşarj edilen maddelerin insan sağlığına olumsuz bir etkisinin olmadığı bilgisi de gerçeğe aykırıdır. Söz konusu olayda tespiti yapılan tetrachloro ethene (tetraklor etilen) ve trichloro ethene (triklor etilen) kimyasalları halojenli çözücüler olup özellikleri nedeniyle havaya kolay buharlaşan sıvı kimyasallardır. Bu kimyasalları içeren sıvı atıklar, 2 Nisan 2015 tarihli 29314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak

yürürlüğe giren “Atık Yönetim Yönetmeliği”ne göre tehlikeli atıklar olarak tanımlanmaktadır.

Tuzla’da uzun yıllardan beri yapılan ve 25 Aralık 2017 tarihindeki olayla bütün kamuoyuna malolan söz konusu kimyasal atık deşarj işlemlerinin ayrıntısıyla araştırılması, sadece insan sağlığını değil, hayvan ve çevre sağlığı ile ekolojik sistemi de ciddi derecede tehdit eden bu olayların sorumlularının, meydana gelen sızıntı olayının gelecekteki olası sonuçlarının ve insan, hayvan, çevre sağlığı ve ekolojik sisteme olumsuz etkilerinin neler olduğunun tespit edilerek alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98 ve TBMM İçtüzüğü’nün 105’inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz.